

Tatabányai Árpád Gimnázium

Az osztályozó vizsga követelményei

HT6-2020

Hat évfolyamos gimnázium

Történelem

7. évfolyam

I. A modern kor születése

A nemzeti eszme és a birodalmak kora

A nemzeti eszme, a nemzetállamok Európája.
A világ nagyhatalmai és ellentéteik a 20. század kezdetén.
Gyarmatbirodalmak a világ térképén.

Politikai eszmék: liberalizmus, konzervativizmus, szocializmus

A liberalizmus.
A konzervativizmus.
A szocializmus és kommunizmus eszméje.
A keresztényszocializmus.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

II. A dualizmus kora: felzárkózás Európához

A modernizálódó Magyarország

Magyar feltalálók és találmányok, az ipar fejlődése.
Vasútépítés, folyószabályozás.
Egy világváros kiépülése – az urbanizáció Budapest példáján.

A millenniumi Magyarország

A soknemzetiségű ország.
A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a magyarországi modernizációban.
A cigányság helyzete, hagyományos mesterségek.
A millenniumi ünnepek.
A legjelentősebb kulturális alkotások.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

III. Az első világháború és következményei

Az első világháború, Magyarország a háborúban

A halálos lövés: a világháború kirobbanása.
A hadviselő felek: az antant és a központi hatalmak.
Az állóháború.
Magyarok a világháborúban.

A hátszág megpróbáltatásai.
Lenin és a bolsevik hatalomátvétel.

Magyarország 1918–1919-ben

A forradalmi kísérlet – elhibázott kül- és katonapolitika.
Magyarország megszállásának folyamata.
A tanácsköztársaság hatalomra kerülése és bukása.
Az ellenforradalom.

A trianoni békediktátum

A Párizs környéki békék alapelvei, a vesztesek büntetése.
A trianoni békediktátum – a megcsonkított Magyarország.
Magyarország területi, népességi és gazdasági veszteségei.
A kisantant.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

IV. Totális diktatúrák

A kommunista Szovjetunió

Lenin és Sztálin diktatúrája.
A bolsevik/sztálini ideológiai fő vonásai.
Az államosítás.
A terror és a munkatáborok.

A nemzetiszocialista Németország

A nemzetiszocializmus: fajelmélet és antiszemitizmus.
A náci hatalomátvétel, a hitleri diktatúra és terror.
A hitleri Németország terjeszkedése: Ausztria és Csehszlovákia.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

V. A Horthy-korszak

A politika irányai

Horthy, a kormányzó.
Antikommunizmus és revíziós törekvések.
A politikai antiszemitizmus.
Bethlen István miniszterelnöksége.
Külpolitikai kényszerpályák.
Határon túli magyarság helyzete.

Gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés

Gazdasági eredmények.

Az oktatás, a kultúra és a tudomány néhány kiemelkedő képviselője.

Társadalmi rétegződés és érintkezési formák Magyarországon.

Életmód, szabadidő, sport.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

VI. A második világháború

Háború földön, tengeren és levegőben

A hadviselő felek: a tengelyhatalmak és a szövetségesek.

Sztálin-Hitler paktum, kezdeti német sikerek.

A háború európai frontjai és a csendes-óceáni hadszíntér.

Fordulatok a háborúban: Sztálingrád és Normandia, Berlin, az atombomba.

Európa felosztása.

Magyarország a világháború idején

A revíziós eredmények.

A Szovjetunió elleni háború – a 2. magyar hadsereg a Donnál.

Német megszállás.

A kiugrási kísérlet és a nyilas hatalomátvétel.

A hadszíntérré vált Magyarország.

A háború borzalmai

A totális háború.

A világháború fegyverei.

A hátszág szenvedései.

Az ellenállás formái.

A bombázások és városi harcok – Budapest példáján.

A holokauszt

A náci koncentrációs és megsemmisítő táborok.

Az európai és magyarországi zsidótörvények.

Kísérlet az európai és a magyar zsidóság és cigányság elpusztítására.

Áldozatok és bűnösök, felelősség és embermentés: néhány kiemelkedő példa.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

VII. A megosztott világ

A hidegháború

A kétpólusú világ – a vasfüggöny leereszkedése.
Németország kettéosztása.
Fegyverkezési verseny a Szovjetunió és az USA között.
Hidegháborús konfliktusok: Korea, Kuba.

A Nyugat

A nyugati demokrácia és piacgazdaság.
A jóléti társadalom.
Az új tömegkultúra kialakulása.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

VIII. Magyarország szovjetizálása

A kommunista diktatúra kiépítése Magyarországon

Háborús pusztítás és szovjet megszállás, deportálások a szovjet munkatáborokba.
Bűnbakká tett németek és magyarok – kitelepítések, lakosságcsere.
Az 1945-ös és 1947-es választások.
Egypártrendszer, államosítás, diktatúra.

A Rákosi-diktatúra

Az ÁVH működése.
A személyi kultusz.
Az egyházüldözés.
A tervgazdaság működése.

Deportálások „békeidőben”

A deportálások és üldözések okai.
A határon túli magyarok megpróbáltatásai: deportálások Csehszlovákiában.
Szovjet, román és jugoszláv munkatáborok.
Magyarországi kitelepítések és munkatáborok.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

A TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI:

- be tudja mutatni a legfontosabb 19. századi eszmerendszereket, azonosítani tudja legfontosabb jellemzőiket,
- ismeri a dualizmus kori Magyarország legfontosabb társadalmi, gazdasági, etnikai jellemzőit,
- a millenniumi korszak legkiemelkedőbb alakjait, cselekedeteiket kulturális és természettudományi vonatkozásban,
- tisztában van a 20. század első felében ható fontosabb politikai eszmékkel és azok hatásaival, ismeri az emberiség ellen elkövetett bűntettek ideológiai előzményeit, következményeit,
- ismeri az első és a második világháború legfontosabb eseményeit, jellemzőit, kitörésük okait, valamint napjainkra is hatással bíró következményeit;
- fel tudja idézni a 20. század első felében a magyar történelem legfontosabb eseményeit,
- a magyar háborús szerepvállalásokat és ezek következményeit,
- képes felidézni a trianoni és párizsi békék tartalmát, ezek következményeit, utal a határon túli magyarság sorsának alakulására,
- tisztában van a II. világháború utáni világrend jellemzőivel, a hidegháborús korszak legfontosabb eseményeivel, történelmi személyiségeivel,
- be tudja mutatni Magyarország szovjet megszállásának következményeit, ismeri a Rákosi rendszer jellemzőit.

9. évfolyam

I. Civilizáció és államszervezet az ókorban

A Közel-Kelet civilizációi

Az állam működése az Óbabiloni Birodalom példáján.

Tudomány.

A pénz megjelenése.

A görög civilizáció

A görög anyagi kultúra öröksége.

A filozófia és a történetírás.

A görög embereszmény.

A hellenisztikus kultúra elterjedése.

Az athéni demokrácia

Arisztokratikus köztársaság és demokrácia.

Kleiszthenész és Periklész.

Az athéni államszervezet és működése.

A római civilizáció

Római városépítézet, amfiteátrumok, fürdők, vízvezetékek és utak.

A római jog néhány máig élő alapelve.

A birodalom kiterjedése és a provinciák (Pannónia).

A latin nyelv és írás elterjedése.

A római köztársaság

A vérségi, a vagyoni és a területi elv.

A római köztársaság államszervezete és működése.

Köztársaságból egyeduralom: Caesar és Augustus.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

II. Vallások az ókorban

Politeizmus és monoteizmus

A politeizmus az ókori Keleten.

Görög és római istenek.

A zsidó monoteizmus.

A kereszténység kezdete

Jézus tanításai.

A páli fordulat.

Keresztényüldözések, a kereszténység elterjedése a Római Birodalomban.

A Szentháromságtan.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

III. Hódító birodalmak

Egy eurázsiai birodalom: a hunok

A nomád életmód, harcmódor és államszervezés.

A népvándorlás.

A Hun Birodalom.

Az ókor vége Nyugaton: a Római Birodalom összeomlása.

Róma örökösei Európa térképén.

Az Arab Birodalom és az iszlám. Nagy Károly állama

Mohamed tanításai és a Korán.

Az iszlám kultúra jellegzetességei.

Az Arab Birodalom és az arab hódítás.

Az arab hódítás feltartóztatása Európában: Poitiers, Bizánc.

A Frank Birodalom létrejötte és államszervezete.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

IV. A középkori Európa

A parasztság világa

A hierarchikus világkép.

Az uradalom.

A jobbágyok kötelességei és jogai.

Az önellátástól az árutermelésig.

Éhínségek, járványok, felkelések.

Az egyházi rend

Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer.

Az egyházszakadás és a 11. századi reform.

A szerzetesség.

Az eretnokség.

Kultúra és oktatás, a középkori egyetemek.

Román és gótikus építészet – európai és magyar példák.

A nemesi rend

Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség).

Lovagi eszmény és lovagi kultúra.

A keresztes hadjáratok eszméje.

A polgárok világa

- A középkori város és lakói.
- A város kiváltságai (magyar példák alapján).
- A céhek.
- A helyi és távolsági kereskedelem.
- A reneszánsz építészeti (európai és magyar példák).

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

V. A magyar nép eredete és az Árpád-kor

Magyar őstörténet és honfoglalás

- Az eredet kérdései, a nyelvészet, a régészet, a néprajz és a genetika eredményei.
- A magyar törzsszövetség az Etelközben.
- A honfoglalás okai és menete.
- A kalandozások – a lovas-íjász harcmódor.

Az államalapítás

- Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége.
- A földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet.
- Az egyházszervezés.

A magyar állam megszilárdulása az Árpád-korban

- Szent László, az országépítő.
- Könyves Kálmán törvénykezési reformjai.
- A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása.
- II. András kora: az átalakuló társadalom.
- Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla.
- Az Árpádok európai kapcsolatai.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

VI. A középkori Magyar Királyság fénykora

Az Anjouk

- A királyi hatalom újbóli megszilárdítása I. Károly idején.
- A visegrádi királytalálkozó.
- Az 1351-es törvények.
- Nagy Lajos hadjáratai.

A török fenyegetés árnyékában

- Az Oszmán Birodalom.

Török hódítás a Balkánon.
Luxemburgi Zsigmond, a középeurópai uralkodó és a török veszély.
Hunyadi János, a politikus és hadvezér.
Hunyadi János törökellenes harcai.

Hunyadi Mátyás

(Mátyás útja a trónig.
A központosított királyi hatalom.
Jövedelmek és kiadások.
Birodalomépítő tervek.
Aktív védelem a török ellen.)

A magyar középkor kulturális hagyatéka

Honfoglalás kori leletek.
Várak, királyi udvar, kolostorok, templomok.
Magyar geszták, krónikák és szentek legendái.
A magyar reneszánsz.

A vizsgázó tisztában van a témakörben szereplő évszámok, fogalmak tartalmával, a történelmi személyek szerepével. A topográfiai elemeket megfelelően el tudja helyezni a térképen.

Ismeri a témakör fő tartalmi elemeit és összefüggéseit.

TOVÁBBHALADÁS FELTÉTELEI

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri az ókori civilizációk legfontosabb jellemzőit, valamint az athéni demokrácia
- és a római állam működését, hatásukat az európai civilizációra;
- felidézi a monoteista vallások kialakulását, legfontosabb jellemzőiket, tanításait
- főbb elemeit, és bemutatja terjedésüket;
- bemutatja a keresztény vallás civilizációformáló hatását, a középkori egyházat
- és kulturális hatásait; érvel a vallási türelem, illetve a vallásszabadság mellett;
- képes felidézni a középkor gazdasági és kulturális jellemzőit, világképét, meghatározó
- birodalmait, és bemutatni a rendi társadalmat;
- ismeri a magyar nép őstörténetére és a honfoglalásra vonatkozó tudományos
- elképzeléseket és tényeket, tisztában van legfőbb vitatott kérdéseivel, a különböző
- tudományterületek kutatásainak főbb eredményeivel;
- értékeli az államalapítást, valamint a kereszténység felvételének jelentőségét;
- felidézi a középkori magyar állam történetének fordulópontjait, legfontosabb
- uralkodóink tetteit.